

Nr 434.

Av herr **Åkerberg m. fl.**, *angående rundradiering av första kammarens förhandlingar vid det sammanträde, då herr Bagges interpellation angående Sveriges ställning till Nationernas förbund må komma att besvaras.*

Förslag angående rundradiering av riksdagens förhandlingar ha vid olika tillfällen framställts, tre gånger i form av motioner. Sälunda väcktes redan 1925 — Radiotjänsts första verksamhetsår — en motion i andra kammaren av herrar Oskar Hagman, Eliel Löfgren och Värner Rydén om medgivande för telegrafstyrelsen att vid särskilda tillfällen få radiera andra kammarens förhandlingar. Vid 1929 års riksdag hemställde herr Mauritz Västberg i motion i andra kammaren, »att andra kammaren för sin del måtte medgiva att kungl. telegrafstyrelsen må i kammarens plenisal uppsätta anordningar, som möjliggöra återgivande genom s. k. rundradio av kammarens förhandlingar, ävensom uppdraga åt kammarens presidium att bestämma, när och under vilka former sådan radiosändning må ske». Vid 1933 års riksdag föreslog slutligen herr Mauritz Västberg i motion i första kammaren »att första kammaren måtte uttala, att från kammarens sida hinder ej möta att sådana anordningar vidtagas, att kammarens förhandlingar kunna rundradieras, då presidiet i samarbete med Radiotjänst så anser lämpligt».

Vid samtliga tre tillfällen beslöt emellertid respektive kammare, att ifrågasvarande motioner icke måtte till någon kammarens åtgärd föranleda.

Frågan om rundradiering av riksdagsförhandlingarna upptogs även till behandling av de 1933 inom kommunikationsdepartementet tillkallade utredningsmännen, vilka i sitt den 30 december 1934 avlämnade betänkande angående denna fråga yttrade följande:

»Motioner om riksdagsförhandlingarnas radiering ha vid åtskilliga tillfällen väckts i riksdagen. Motionärerna ha i allmänhet haft den uppfattningen, att det inom stora grupper av radiolyssnare skulle finnas en önskan att en och annan gång få i radio åhöra en riksdagsdebatt i någon viktigare fråga. Riksdagsförhandlingarna äro offentliga, och allmänheten äger tillträde i den mån åhörarläktarna ge utrymme; genom radion skulle dessa utrymmen så att säga vidgas.

Riksdagen har emellertid avslagit dessa motioner, varvid man framhållit vissa praktiska olägenheter, som måste anses förknippade med riksdagsradiering. Att anpassa en frågas behandling i någondera av kamrarna efter förut annonserade tider innebure en avsevärd svårighet; skulle en riksdagsradiering

kunna väcka intresse, måste den utgöra en sammanhängande debatt. Man hade vidare att taga hänsyn till att icke alla talare vore lämpade för mikrofonen och att man sålunda kunde riskera svårförståeliga anföranden — fränsett naturligtvis att ingen kan tvingas att tala i radio.

Även om således stora svårigheter föreligga för riksdagsradiering få dock, enligt utredningens mening, dessa icke överskattas och det bör icke anses vara utslutet att sådan radiering kan ske. Kommer den till stånd, måste emellertid de förhandlingar, som skola radieras, på något sätt ordnas med hänsyn till radieringen. Föredragningslistorna måste läggas tillrätta och talarlistorna likaså. Måhända ger en sådan radiering icke en bild av riksdagen i vardagslag; det blir mer eller mindre en uppvisning, om vars värde man kan ha olika mening, men även om så är fallet har dylik radiering sitt stora intresse, i främsta rummet för de många radiolyssnare, som aldrig bli i tillfälle att bevista en riksdagsdebatt. Ett alldeles särskilt värde har emellertid riksdagsradieringen, då folkrepresentationen i en för landet viktig angelägenhet har anledning att inåt eller utåt manifesteras sin samstämmiga mening och fasta enighet.

Även om denna fråga om riksdagsradiering måste vara en riksdagens egen angelägenhet, har utredningen dock velat i någon mån belysa densamma, eftersom den kan anses sammanhänga med problemet rundradion och politiken.»

En sådan för landet viktig angelägenhet, i vilken, enligt rundradioutredningens uppfattning, folkrepresentationen har anledning att manifesteras sin samstämmiga mening inför det stora antal medborgare, som en riksdagsradiering innebär, synes motionärerna nu föreligga.

Herr Bagge har erhållit första kammarens tillstånd att till hans excellens utrikesministern få framställa den frågan, huruvida hans excellens är i tillfälle att giva kammaren något meddelande angående regeringens uppfattning beträffande den ställning, vilken Sverige bör intaga till Nationernas förbund efter vad som på senaste till förekommit.

Herr Bagge yttrade vid framförandet av sin interpellation, »att man inom vida kretsar av Sveriges folk med oro frågar sig, vilken ställning vårt land skall intaga till dessa ytterst betydelsefulla problem och vilka planer regeringen hyser härutinnan». Motionärerna äro, liksom herr Bagge, övertygade om att vida kretsar av Sveriges folk intressera sig för denna fråga och att man med spänning emotser det svar, som Sveriges utrikesminister kan ge på denna fråga. Det vore på grund härav, synes det motionärerna, att åsidosätta ett allmänt medborgareintresse, om man icke använde sig av den möjlighet, som rundradion numera skänker, att följa förhandlingarna i riksdagen, då utrikesministern besvarar denna interpellation. Motionärerna hemställa därför, att kammaren måtte ge sitt tillstånd till att Radiotjänst efter samråd med kammarens presidium på lämpligt sätt ger för frågan intresserade medborgare runt omkring i landet möjlighet att genom radion ta del av ifrågavarande interpellationsdebatt eller viss del av densamma.

Det är icke motionärernas mening, att kammaren genom detta beslut skulle uttala sin principiella anslutning till den ståndpunkten, att radiering av riksdagsförhandlingarna skulle medges utan alla förbehåll. Tvärtom synes det motionärerna att en radiering av riksdagsförhandlingar är förbunden med sådana svårigheter, både ur riksdagens och rundradions synpunkt, att den endast kan förekomma i undantagsfall samt att kammaren på grund härav bör fatta beslut i varje särskilt fall.

Motionärerna önska också påpeka, att tack vare de tekniska resurser, som Radiotjänst numera förfogar över, ett återgivande av riksdagens förhandlingar genom radio kan på ett betydligt smidigare sätt än vad som tidigare varit möjligt anpassas såväl efter riksdagens arbete som efter radiolyssnarnas förutsättningar. Det är nämligen numera möjligt att upptaga hela riksdagsdebatten på grammofonskivor eller stålband samt att härigenom utsända densamma eller delar av densamma vid en senare för lyssnarna lämplig tidpunkt.

I anslutning till vad här anförts hemställes,

att första kammaren måtte ge sitt tillstånd till att det sammanträde, vid vilket hans excellens utrikesministern besvarar herr Bagges interpellation angående Sveriges ställning till Nationernas förbund, genom radion göres tillgängligt för intresserade medborgare i landet på det sätt som kammarens presidium, efter samråd med Radiotjänst, finner vara lämpligt.

Stockholm den 14 maj 1936.

K. G. Westman.

Eliel Löfgren.

Harald Akerberg.

O. Bergqvist.